

การศึกษาสภากการ ใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ
ของ โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์



นายชำนาญ วัณณะ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

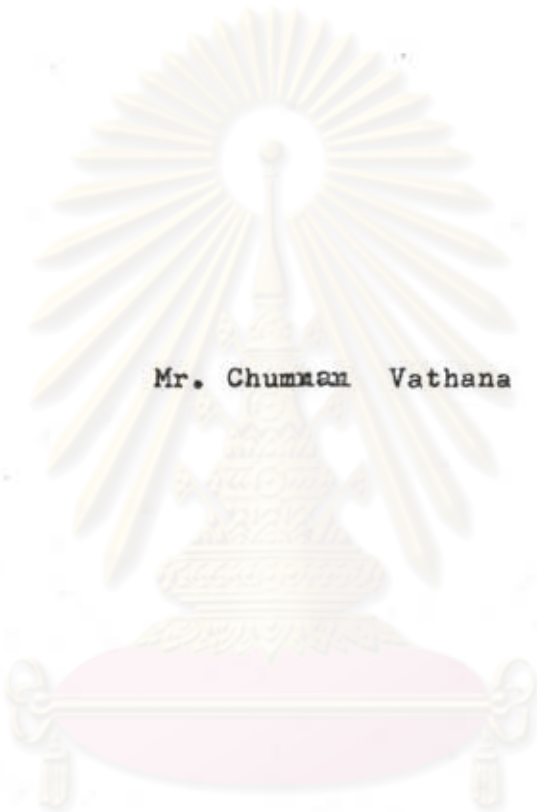
พ.ศ. 2529

ISBN 974-566-778-1

011437

I 15525806

**A STUDY OF THE UTILIZATION OF COMMUNITY RESOURCES TO ADMINISTERING
ACADEMIC UNIT IN THE ELEMENTARY SCHOOLS IN CHANGWAT BURI RAM**



Mr. Chumman Vathana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1986

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์

โดย นายชำนาญ วัชนะ

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สวัสดิ์ จงกล



บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอก)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सनานจิตร สุกนชทรัพย์)

..... กรรมการ

(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้นิสิต นายชำนาญ วัฒนะ

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สวัสดิ์ จงกล

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2528

บทคัดย่อ



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่เป็นโรงเรียนที่เกณฑ์โรงเรียนธรรมดา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประเภทละ 269 คน ซึ่งสุ่มมาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตามระดับชั้นรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 538 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และชุดที่ 2 สำหรับครูจากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 538 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 412 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.58 แยกเป็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 75.09 และเป็นของครู 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.07 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้

การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

1. โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ได้ใช้ครูวิชาการกลุ่มมากที่สุดในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยใช้ในลักษณะเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือสาธิตและขอคำปรึกษาหารือ หรือขอเสนอแนะตามโอกาสอันควร

2. ปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการที่ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด คือ โรงเรียนไม่มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนวิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มที่เชิญมาเป็นวิทยากร และปัญหาระดับมากที่สุดคือ วิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความช่วยเหลืองานบริหารด้านวิชาการ

3. จากการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนที่เค้นกับโรงเรียนธรรมดา พบว่าโรงเรียนที่เค้นที่ประสบปัญหาระดับมากที่สุด คือโรงเรียนไม่มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนวิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มที่เชิญมาเป็นวิทยากร และปัญหาระดับมากที่สุดคือ วิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความช่วยเหลืองานบริหารด้านวิชาการ โรงเรียนธรรมดาที่ประสบปัญหาระดับมากที่สุดคือโรงเรียนไม่มีงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนวิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มที่เชิญมาเป็นวิทยากรและปัญหาระดับมากที่สุดคือ วิทยากรในชุมชนประเภทบุคคลบางกลุ่มไม่มีเวลาว่างพอที่จะให้ความช่วยเหลืองานบริหารด้านวิชาการ

4. ครูได้ใช้วัดหรือสถานที่สำคัญทางศาสนามากที่สุดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยใช้ในลักษณะแนะหรือพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชน และแนะหรือพานักเรียนไปสังเกตการณ์กิจกรรมของชุมชน

5. ครูประสบปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ปัญหาระดับมากที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน และปัญหาระดับมากที่สุดคือ เมื่อใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนต้องรับผิดชอบมากขึ้น

6. จากการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียนที่เกณฑ์โรงเรียนธรรมดา พบว่า โรงเรียนที่เกณฑ์ประสบปัญหา ระดับมากที่สุดคือมีงบประมาณน้อยไม่เพียงพอเป็นค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหา ระดับมากคือ ไม่มีงบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนธรรมดา ที่ประสบปัญหา ระดับมากที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณ เป็นค่าใช้จ่ายในการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และปัญหา ระดับมากคือ เมื่อใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องรับผิดชอบมากชั้น



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Study of the Utilization of Community Resources
to Administering Academic Unit in the Elementary
Schools in Changwat Buri ram.

Name Mr. Chumnan Vathana

Thesis Advisor Mr. Swat Chongkol

Department Educational Administration

Academic Year 1985



ABSTRACT

Purposes of the Study

1. To study the utilization of community resources in administering the academic works in elementary schools in Changwat Buri ram.
2. To study problems and obstacles in the utilization of community resources in administering the academic works in elementary schools in Changwat Buri ram.
3. To compare the problems and obstacles in the utilization of community resources in administering the academic works faced by outstanding schools and those faced by elementary schools with normal rating.

Methodology of Study

Sample of this study consisted of 269 administrators of elementary schools and 269 classroom teachers of elementary schools under the jurisdiction of the Provincial Education Office of Buri ram. The total was 538 persons, who were selected by

stratified random sampling. School problems rated that lack of funds for remuneration to such instructors as the most serious problems and that the next serious ones were the community human resource of some categories did not have enough free time to assist in the academic administration. Ordinary school too were confronted with problems similar to those of outstanding schools.

4. Classroom teachers indicated that they made utmost use of premises of monasteries and other religious sites as community resources. Such sites were used whenever teachers wished to lead school children to participate in/or to observe communities' activities.

5. Classroom teachers were confronted with problems and obstacles in the utilization of community human resources in organization of educational activities. The largest number of problems was that they had no funds to expend on the utilization of such community resources and the problems next in importance were that classroom teachers would have to assume greater responsibility if community human resources were employed in organizing educational activities.

6. From the comparison of the problems and obstacles in the utilization of community resources in the organization of education activities between those faced by outstanding schools and ordinary schools, it was found that the largest number of problems of outstanding schools was that they had insufficient budgets to cover expenses for the utilization of such resources, while the next serious problems was that they did not have any

funds for using those resources. The largest number of problems of ordinary schools was that they did not have funds to cover expenses for the use of the community resources in organizing educational activities and their problems in a considerable number concerned the fact that their responsibility would increase if they utilized community resources in organizing educational activities.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ



ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ใต้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้ก็ด้วย ความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย และโดยเจตนา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เปรยอศ ที่ใต้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้าการประถมศึกษาทุกอำเภอ ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้ให้ความสะดวกและความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความช่วยเหลือจากคุณกวี วิริยางกูร คุณสีอ น้อยวัน คุณอรพร ยามโสภา และน้อง ๆ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือติดต่อบริษัทงานงานวิจัยนี้สำเร็จ ลงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ในภาคผนวกท้ายวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือตรวจแก้ไขเครื่องมือ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ท่านให้กำลังใจและความช่วยเหลือตลอดมา และขอขอบคุณ คุณมบุรี วัชนะ และ เค็ทหญิงจิรัชญา วัชนะ ที่ได้ช่วยเป็นกำลังใจตั้งแต่แรกเริ่มจนสำเร็จ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อค้นพบจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา งานบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

คุณยวathyทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นายชำนาญ วัชนะ

สารบัญ



หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
สารบัญตาราง	ฏ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ข้อกีดขวางเบื้องต้น.....	8
นิยามศัพท์.....	9
วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของแหล่งทรัพยากรในชุมชน.....	15
ประเภทของแหล่งทรัพยากรในชุมชน.....	16
การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน.....	20
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	23
ขอบเขตของการบริหารงานวิชาการ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการวิจัย.....	428
	อภิปรายผล.....	513
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้.....	521
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	521
	บรรณานุกรม.....	522
	ภาคผนวก.....	528
	ประวัติผู้เขียน.....	564

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	11
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมาจำแนกตามอำเภอ และขนาดของโรงเรียน.....	40
3	แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	43
4	แสดงสภาพการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.....	45
5	แสดงสภาพการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	75
6	แสดงสภาพการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	137
7	แสดงสภาพการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร.....	179
8	แสดงลักษณะการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.....	256
9	แสดงลักษณะการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	258
10	แสดงลักษณะการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	266
11	แสดงลักษณะการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์การเป็นผู้บริหาร.....	272
12	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนใน การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์..	281
13	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการไร้แหล่งทรัพยากรในชุมชนใน การบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	284

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	293
15	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	299
16	เปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรใน ชุมชนในการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนคึกคักกับโรงเรียน ธรรมิกา.....	309
17	แสดงสถานภาพของผู้กอบแบบสอบถาม.....	315
18	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์.....	319
19	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	321
20	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามเพศ.....	329
21	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา.....	345
22	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	353
23	แสดงสภาพการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์.....	354
24	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนใน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด บุรีรัมย์.....	365

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน....	369
26	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามเพศ.....	380
27	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามวิถีทางการศึกษา.....	385
28	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน...	392
29	แสดงสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามกลุ่มประสบการณ์.....	407
30	เปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคของการใช้แหล่งทรัพยากรใน ชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนระหว่างโรงเรียนดีเกินกับ โรงเรียนธรรมดา.....	422

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย